

ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»
Факультет суспільних і прикладних наук
Кафедра права та публічного управління

ЗАТВЕРДЖУЮ:
проректором з методичної роботи

«01» вересня 2023 р.

МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань	08 «Право»
Спеціальність	081 «Право»
Освітньо-наукова програма	«Право»
Освітній рівень	третій (освітньо-науковий)
Вид дисципліни	базова (обов'язкова)
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська

Івано-Франківськ
2023

Затверджено на засіданні кафедри права та публічного управління
Протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.

В.о. завідувача кафедри

Світлана ХОДАК

Розробник:
д.і.н., проф.

Тетяна ГУМЕНЮК

Узгоджено:
Гарант ОП

Роман ЛУЦЬКИЙ

СХВАЛЕНО НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЮ РАДОЮ

Голова науково-методичної ради
ЗВО «Університет Короля Данила»
протокол № 1 від 1 вересня 2023 р.

Ярослав ШТАНЬКО

E-mail	tetiana.humeniuk@ukd.edu.ua
Номер аудиторії чи кафедри	кафедра права та публічного управління 307
Посилання на сайт	https://ukd.edu.ua
Сторінка курсу в СДО	https://online.urd.edu.ua/course/view.php?id=5650

ВСТУП

Анотація навчальної дисципліни. Методологія наукових досліджень надає здобувачам знання про сучасну науку та наукові дослідження, уміння, що створюють необхідне методологічне й організаційне підґрунтя для здійснення фахової науково-дослідної роботи, її презентації науковій спільноті, комерціалізації наукових результатів. Знання методології, теорії, техніки, методів та організації науково-дослідної діяльності допоможе здобувачам легко долучатися до професійної діяльності, втілювати наукові знання у практичну площину, сприятиме розвитку раціонального і творчого мислення.

Мета дисципліни - набуття здобувачами теоретичних знань та практичних навичок щодо здійснення науково-дослідної роботи, у процесі якої вони уміли б правильно формулювати проблеми, розробляти та обґрунтовувати шляхи та методи їх ефективного вирішення. Опанування предметом дисципліни сприятиме правильній організації, успішному написанню та захисту кваліфікаційної роботи на здобуття освітньо-наукового ступеня «доктор філософії».

Завдання дисципліни: висвітлити теоретико-методологічні основи, питання методики, технології та організації науково-дослідницької діяльності, тобто сформулювати теоретичне і практичне підґрунтя для ефективного, кваліфікованого проведення наукових досліджень здобувачами; ознайомити здобувачів з основними формами звітів із наукової роботи, методикою підготовки повідомлень, доповідей, виступів; акцентувати увагу здобувачів на особливості специфіки написання статей, дисертацій на здобуття освітньо-наукового ступеня доктор філософії в сфері права.

ПРОФЕСІЙНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ
стандарту вищої освіти за спеціальністю

081 «Право»

(затверджено наказом МОН України № 924 від 31.07.2023 року), набуття
яких забезпечується вивченням навчальної дисципліни

Код компетентності	Назва компетентності	Результати навчання
ЗК1.	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	РН 4. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні аргументи, зокрема, результати теоретичного аналізу, прикладних досліджень, наявні наукові джерела; аналізувати досліджувану проблему з урахуванням широкого правового та загальносоціального контекстів. РН 5. Планувати і виконувати теоретичні та прикладні дослідження з права та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасного інструментарію, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми з дотриманням стандартів академічної та професійної етики.
ЗК 2.	Здатність розробляти наукові проекти та управляти ними.	
ЗК 3.	Здатність розв'язувати комплексні проблеми на основі системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.	
ЗК 4.	Здатність усно і письмово презентувати результати власного наукового дослідження українською та іноземною мовами, глибоко розуміти іншомовні наукові та професійні тексти за напрямом досліджень.	

СК.1	Здатність планувати та виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у галузі права та дотичних до неї міждисциплінарних напрямів і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з права та суміжних галузей.	РН 6. Розуміти загальні принципи та методи юридичної науки, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері права та у викладацькій практиці.
СК.2	Здатність застосовувати методи правового і міждисциплінарного дослідження, виявляти їх евристичні можливості та межі, використовувати релевантний дослідницький інструментарій.	
СК.3	Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті та проєктах правничої освіти у системі освіти дорослих.	

СК.4	Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері права та забезпечувати якість виконуваних досліджень; дотримання права інтелектуальної власності та стандартів академічної доброчесності.	
СК.6	Здатність здійснювати експертну діяльність у сфері права.	
СК.7	Здатність виявляти нові інституційні етичні виклики та етичні виклики в житті суспільства і пропонувати для них правові механізми розв'язання.	

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	1	
Семестр	1	
Кількість кредитів ECTS	3	
Аудиторні навчальні заняття	лекції	14 год.
	семінари	16 год.
Самостійна робота		30 год.
Підсумковий контроль		30 год.
Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи		1:2
Форма підсумкового контролю	екзамен	

СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
	Англійська мова за науковим спрямуванням
	Юридична техніка
	Менеджмент інновацій
	Проблеми теорії держави і права
	Педагогіка та психологія вищої школи
	Актуальні проблеми цивільного права України
	Педагогічна практика

ПОЛІТИКА КУРСУ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Відвідування занять є важливою складовою навчальної та науково-дослідної роботи. Усі пропущені заняття мають бути відпрацьовані. Дозволяється вільне відвідування занять аспірантів за індивідуальним графіком навчання. Якщо аспірант відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації професора. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.

ПОВЕДІНКА В НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОМУ ПРИМІЩЕННІ

Усі учасники освітньо-наукового процесу повинні дотримуватися норм і правил внутрішнього розпорядку відповідно до Статуту ЗВО «Університет Короля Данила», Правил поведінки здобувачів освіти та Кодексу корпоративної етики. Кожен аспірант має виявляти наполегливість, старанність, зацікавлення дискутувати, ставити запитання професорові як під час лекцій, так і під час семінарських чи практичних занять.

Усі учасники освітнього процесу повинні дотримуватися навчальної етики, поважно ставитися один до одного, бути урівноваженими, уважними та дотримуватися дисципліни й часових (строкових) параметрів навчального процесу.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Академічна доброчесність учасниками освітнього процесу реалізується шляхом дотримання загальноприйнятих морально-етичних норм, правил поведінки, самостійного виконання навчального навантаження та завдань поточного і підсумкового контролю результатів навчання.

Під час виконання письмових тестових завдань навчальної дисципліни недопустимо порушення академічної доброчесності.

Презентації та виступи мають бути авторськими (оригінальними).

ОСКАРЖЕННЯ ПРОЦЕДУРИ ПРОВЕДЕННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ КОНТРОЛЬНИХ ЗАХОДІВ

Оскарження процедури проведення та результатів контрольних заходів відповідно до «Положення про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів освіти» розглядає та

вирішує перший проректор або проректор з навчальної роботи на підставі заяви аспіранта або відповідного подання декана.

ДІАГНОСТИКА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Діагностика (оцінювання) результатів навчання здобувачів здійснюється відповідно до «Положення про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів освіти» в ЗВО «Університет Короля Данила».

Видами діагностики та контролю знань аспірантів з навчальної дисципліни є поточний контроль (у формі усного опитування, письмового та тематичного тестового контролю, самоконтролю) та підсумковий контроль (у формі диференційованого заліку).

Оцінювання сформованих компетентностей у аспірантів здійснюється за 100-бальною шкалою. При цьому, за результатами поточного контролю здобувач може набрати до 60 балів, а за результатами підсумкового контролю – до 40 балів.

Відповідність критеріїв оцінювання результатів навчання національній шкалі, 100-бальній шкалі та шкалі ЄКТС відображена в Таблиці 1.

Таблиця 1.

ШКАЛА В БАЛАХ	ОЦІНКА ЗА ШКАЛОЮ ECTS	НАЦІОНАЛЬНА ШКАЛА	КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
90–100 балів	A	5 «відмінно»	повна відповідь на питання з проблематики теми, що обговорюються на занятті; ґрунтовність та послідовність викладу
83–89 балів	B	4 «дуже добре»	неповна відповідь на питання з проблематики теми, наявність незначних помилок
75–82 бали	C	4 «добре»	
68–74 балів	D	3 «задовільно»	недостатні ґрунтовність та послідовність викладу; наявність помилок;

60–67 балів	Е	3 «достатньо»	
35–59 балів	FX	2«незадовільно»	невідповідність змісту відповіді проблематиці теми; відсутність відповіді.
0–34 бали	F	2«неприйнятно»	

Поточний контроль здійснюється впродовж семестру під час проведення лекційних, практичних, семінарських, лабораторних занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту скласти іспит, – 35 балів)

Фіксація поточного контролю здійснюється в «Електронному журналі обліку успішності академічної групи» на підставі чотирибальної шкали. У разі відсутності здобувача на занятті виставляється «н». За результатами поточного контролю у Журналі автоматично обчислюється усереднена підсумкова оцінка та здійснюється підрахунок пропущених занять.

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки здобувачі зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість «н» в журналі буде виставлено «0» (нуль балів) без права перездачі.

Здобувачі повинні мати оцінки з не менше 50% аудиторних занять.

До підсумкового контролю допускаються здобувачі, які за результатами поточного контролю отримали 35 балів і більше. Усі здобувачі, що отримали 34 бали і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі укладання додаткового договору здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру.

Підсумковий (семестровий) контроль проводиться для встановлення рівня досягнення здобувачами освіти програмних результатів навчання з навчальної дисципліни (освітнього компонента), після завершення вивчення дисципліни.

За результатами підсумкового контролю здобувач може отримати 40 балів. Здобувачі, які під час підсумкового контролю отримали 24 бали і менше, вважаються такими, що не склали іспит і повинні йти на перездачу.

Підсумковий контроль знань проводиться у формі диференційованого заліку у

вигляді комп'ютерного тестування. Тестування відбувається в комп'ютерних лабораторіях навчального закладу (або в особливих випадках – дистанційно) з

використанням програми Moodle і передбачає проходження тесту з 30 питань різного рівня складності впродовж 20 хвилин.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних відомостях, оцінюється в балах (національної шкали, 100-бальної шкали й шкали ЄКТС) *і є сумою балів*, отриманих під час поточного та підсумкового контролю. Здобувач вважається атестованим, якщо сума балів дорівнює або перевищує 60 балів.

Здобувачі можуть підвищувати свій рейтинг під час екзаменаційної сесії через одноразову повторну перездачу, попередньо подавши заяву у відділ аспірантури та докторантури не пізніше одного робочого дня після сесії.

Одержаний при підвищенні рейтингу результат буде остаточним при виставленні підсумкового контролю.

Здобувачі, які не з'явилися на екзамені без поважних причин, вважаються такими, що отримали незадовільну оцінку.

Оцінювання самостійної роботи проводиться як під час поточного, так і під час підсумкового контролю знань.

Оцінювання самостійної роботи, яка передбачена в тематичному плані дисципліни разом з аудиторною роботою, здійснюється під час проведення практичних занять.

Поточний контроль передбачає усну відповідь, написання доповіді та виступ, вирішення тестових завдань, ситуаційних задач, виконання індивідуальних завдань, відпрацювання практичних навичок тощо.

Виставлення балів за самостійну роботу під час поточного контролю обов'язково супроводжується оцінювальними судженнями. Бали додаються до балів, які отримав здобувач під час поточного контролю, але не більше, ніж кількість балів з оцінювання окремої теми заняття.

Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних занять, контролюється під час підсумкового контролю.

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

1. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Теоретико-методологічні проблеми дослідницької діяльності.

1. Сутність науки та наукової діяльності.
2. Методологічні підходи досліджень явища юридичної діяльності.
3. Поняття і особливості наукового пізнання. Суб'єкт і об'єкт наукового пізнання.
4. Наукове дослідження як форма розвитку науки. Загальна схема наукових досліджень.
5. Категоріально-понятійний апарат наукового дослідження.

Тема 2. Організаційні засади наукових досліджень.

1. Організаційні засади наукової діяльності в Україні.
2. Організація наукових досліджень у вищому навчальному закладі.
3. Міжнародне співробітництво в науково-дослідній сфері.

Тема 3. Парадигмальні засади наукових досліджень.

явищ.

1. Методологія юридичної науки та її роль у пізнанні державно-правових явищ.
2. Класична і неklasична моделі осмислення правової реальності.
3. Філософсько-світоглядні підходи в наукових дослідженнях.
4. Праворозуміння: методологічна характеристика.

5.Методи наукового пізнання та їх класифікація
(загальнонаукові,
частково-наукові, спеціально-наукові та спеціально-юридичні).

Тема 4. Методологія і метод наукового дослідження.

1.Співвідношення наукового підходу та наукового методу.

2. Методологічні підходи у сучасних правових дослідженнях (історичний підхід, логічний підхід, герменевтичний підхід, порівняльний підхід, ціннісний

(аксіологічний) підхід, системний підхід, синергетичний підхід, поведінковий (біхевіористський) підхід, гуманістичний підхід, кібернетичний підхід, структурний підхід, функціональний підхід, системно-функціональний підхід, інституціональний підхід, інтерсуб'єктивістський підхід, комплексний підхід).

Тема 5. Методи науково-юридичних досліджень.

1. Поняття та загальна характеристика загальнонаукових методів пізнання державно-правових явищ.

2. Поняття та загальна характеристика спеціальних методів науково-юридичного пізнання.

Тема 6. Інформаційне забезпечення наукових досліджень.

1. Види, джерела інформації та режими доступу до неї.

2. Способи пошуку наукової інформації.

3. Пошук інформації за допомогою комп'ютерних засобів.

4. Обробка наукової інформації.

Тема 7. Оформлення та апробація результатів наукового дослідження.

1. Юридична термінологія.

2. Види наукових видань.

3. Система фахової періодики для публікації результатів дослідження.

4. Дискусія та інші форми наукового спілкування.

Тема 8. Структура та оформлення кваліфікаційної роботи.

1. Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня «доктор філософії в сфері права».

2. Дисертація як кваліфікаційна робота.

3. Нормативна база МОН України щодо оформлення дисертаційних робіт та авторефератів дисертацій.

4. Впровадження та оцінка результатів наукових досліджень

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ теми	Назва теми	Кількість годин					
		всього	аудиторні	лекційні	практичні	самостійна робота	підсумковий контроль
1	Теоретико-методологічні проблеми дослідницької діяльності	19	4	2	2	15	
2	Організаційні засади наукових досліджень	19	4	2	2	15	
3	Парадигмальні засади наукових досліджень	18	8	4	4	10	
4	Методологія і метод наукового дослідження	18	8	4	4	10	
5	Методи науково-юридичних досліджень	18	8	4	4	10	
6	Інформаційне забезпечення наукових досліджень	18	8	4	4	10	
7	Оформлення та апробація результатів наукового дослідження	18	8	4	4	10	
8	Структура та оформлення кваліфікаційної роботи	22	12	6	6	10	
Загальна кількість годин на вивчення дисципліни		180	60	30	30	90	30

3. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ лекції	Теми лекцій	Кількість годин
Лекція 1	Теоретико-методологічні проблеми дослідницької діяльності	2
Лекція 2	Організаційні засади наукових досліджень	2
Лекція 3	Парадигмальні засади наукових досліджень	4
Лекція 4	Методологія і метод наукового дослідження	4
Лекція 5	Методи науково-юридичних досліджень	4
Лекція 6	Інформаційне забезпечення наукових досліджень	4
Лекції 7	Оформлення та апробація результатів наукового дослідження	4
Лекція 8	Структура та оформлення кваліфікаційної роботи	6
	Всього лекційних занять	30

4. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ практ. заняття	Назва теми заняття	Кількість годин
1	Теоретико-методологічні проблеми дослідницької діяльності	2
2	Організаційні засади наукових досліджень	2
3	Парадигмальні засади наукових досліджень	4
4	Методологія і метод наукового дослідження	4
5	Методи науково-юридичних досліджень	4
6	Інформаційне забезпечення наукових досліджень	4
7	Оформлення та апробація результатів наукового дослідження	4
8	Структура та оформлення кваліфікаційної роботи	6
	Всього семінарських занять	30

5. САМОСТІЙНА РОБОТА

Назва теми	Зміст завдання для самостійної роботи	Кількість годин	Рекомендовані джерела інформації
Тема 1. Теоретико-методологічні проблеми дослідницької діяльності	Опрацювати питання: 1. Суб'єкт і об'єкт наукового пізнання. 2. Загальна схема наукових досліджень. 3. Категоріально-понятійний апарат наукового дослідження.	15	1-9
Тема 2. Організаційні засади наукових досліджень	Опрацювати питання: 1. Організаційні засади наукової діяльності в Україні. 2. Організація наукових досліджень у вищому навчальному закладі. 3. Міжнародне співробітництво в науково-дослідній сфері.	15	1-9
Тема 3. Парадигмальні засади наукових досліджень	Опрацювати питання: 1. Філософсько-світоглядні підходи в наукових дослідженнях. 2. Методи наукового пізнання та їх класифікація. 3. Загальнонаукові, частково-наукові, спеціально-наукові та спеціально-юридичні методи.	10	1-9
Тема 4. Методологія і метод наукового дослідження.	Опрацювати питання: 1. Історичний підхід, логічний підхід, герменевтичний підхід. 2. Порівняльний підхід, ціннісний (аксіологічний) підхід, системний підхід. 3. Гуманістичний підхід, кібернетичний	10	1-9

	підхід, структурний підхід.		
--	-----------------------------	--	--

Тема 5. Методи науково-юридичних досліджень	Опрацювати питання: 1. Характеристика загальнонаукових методів пізнання державно-правових явищ. 2. Характеристика спеціальних методів науково-юридичного пізнання.	10	1-9
Тема 6. Інформаційне забезпечення наукових досліджень	Опрацювати питання: 1. Види, джерела інформації та режими доступу до неї. 2. Способи пошуку наукової інформації. 3. Обробка наукової інформації.	10	1-9
Тема 7. Оформлення та апробація результатів наукового дослідження	Опрацювати питання: 1. Види наукових видань. 2. Система фахової періодики для публікації результатів дослідження. 3. Дискусія та інші форми наукового спілкування.	10	10, 12
Тема 8. Структура та оформлення кваліфікаційної роботи	Опрацювати питання: 1. Дисертація як кваліфікаційна робота. 2. Нормативна база МОН України щодо оформлення дисертаційних робіт та авторефератів дисертацій. 3. Впровадження та оцінка результатів наукових досліджень	10	10,12
Разом самостійної роботи аспірантів		90	

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Афанасьєв А. О. Основи наукових досліджень: навч. посіб. Харків: Вид. ХНЕУ, 2005. 96 с.
2. Бірта Г. О. Методологія і організація наукових досліджень : навч. посіб. Київ : Центр учб. літ., 2014. 142 с.
3. Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень. Київ: АБУ, 2022. 480с.
4. Баскаков А. Я., Туленков Н. В. Методология научного исследования : учебн. пособ. Київ: МАУП, 2004. 216 с.
5. Демківський А. В. Основи методології наукових досліджень. Київ: Акад. муніцип. упр., 2012. 276 с.
6. Єріна А. М. Методологія наукових досліджень. Київ: Центр навч. л-ри, 2004. 212 с.
7. Методологія наукових досліджень: навч.посіб. В.С. Антонюк, Л.Г. Полонський, В.І. Аверченков, Ю.А. Малахов. К.: НТУУ «КПІ», 2015. 276 с.
8. Мокін Б.І. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник. Б.І. Мокін, О.Б. Мокін. Вінниця: ВНТУ, 2019. 180 с.
9. Наказ МОН України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» № 40 від 12.01.2017
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17#Text>
10. Чмиленко, Ф.О. Посібник до вивчення дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» Д.: РВВ ДНУ, 2020. 48 с.
11. Юринець В.Є. Методологія наукових досліджень: навчальний посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2021. 178 с.
12. Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня. Методичні поради. 3-тє видання, виправлене і доповнене/ Автор-упорядник Л.А. Пономаренко. К.: Ред. «Бюл. Вищої атестат. коміс. України»; Вид-во «Толока», 2020. 80 с.